

Stichting De Groene Buffer

Secr.: Dorpstraat 229 3481 EG Harmelen

Tel.: 0348-441956

E-mail: teunyvanwijngaarden@hetnet.nl

schuifruimte@woerden.nl en raadsgriffie@woerden.nl

College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Woerden

Postbus 45

3440 AA Woerden.

Harmelen, 13 januari 2020.

Reactie: Haalbaarheidsonderzoek Schuifruimte,
Tussenrapportage 19 november 2019.

Geacht College,

In de Tussenrapportage Schuifruimte wordt de behoefte aan nieuwe, extra (hierna: nieuwe) bedrijventerreinen (6 tot 9 hectare) onderbouwd en wordt onderzoek gedaan naar 5 mogelijke locaties, waaronder Putkop III Harmelen.

Doelstelling van De Groene Buffer

De Groene Buffer (hierna: DGB) staat in de kern voor het behoud van 'groen' aan de oostzijde van het Groene Hart; zijnde de groene buffer tegen de stad Utrecht. Vanuit deze doelstelling beoordeelt DGB alle (Woerdense) ruimtelijke ordeningsplannen op het gevolg van die plannen op het bestaande groen en de natuurlijke omgeving én op de noodzaak daartoe.

Het verschijnen van deze Tussenrapportage en de discussies over schuifruimte is voor DGB ook aanleiding om bij deze haar visie naar voren te brengen op een beleid voor ruimtelijke ordening, dat Woerden onzes inziens past c.q. zou moeten volgen.

Gevolgen van de plannen voor nieuwe bedrijventerreinen

De locaties Cattenbroek, Burgemeester Van Zwietenweg, Parallelweg West en Werklint liggen geheel in het groen en buiten de Rode Contour. Zo onomkeerbaar groen opofferen is voor DGB alleen bespreekbaar, wanneer de noodzaak onweerlegbaar wordt aangetoond (zie verder).

Elk van deze locaties tast het nu open groene landschap rigoureuus aan. Groene wallen e.d. aanbrenge n aan de rand van een nieuw bedrijventerrein om de ingreep in het landschap te minderen, zijn géén oplossing voor een landschap dat nu open (en groen) is.

Elk van deze locaties doet (weer) een belangrijk deel van het ‘groene venster’ (traject A12 vanaf Veldhuizen/Utrecht richting Groene Hart) verdwijnen. Dat is nu al onherroepelijk het geval over een lengte van bijna 1 km vanaf Veldhuizen/Utrecht vanwege de aldaar in aanbouw zijnde geluidswal.

De locatie Putkop III is óók groen en ligt óók buiten de Rode Contour. De locatie grenst direct aan het woningbouwproject Buitenhof (80 woningen). De locatie ligt enkele honderden meters verwijderd van het beschermde, ‘sprookjesachtige’ en voor de inwoners van Harmelen zeer dierbaar Vijverbos. Ontstaan in het begin van de 19e eeuw. Kenmerkend voor het Vijverbos (eigendom van Het Utrechts Landschap) zijn de natuurlijk aandoende waterpartijen en kronkelende paadjes. Wij hebben geen onderzoek gezien naar de gevolgen voor het Vijverbos en aangrenzende natuurwaarden, als Putkop III wordt gerealiseerd.

In de Strategische Woningbouwplanning (oktober 2019/RIB 19R.00964 10 december 2019) is aangegeven, dat het woningbouwproject Buitenhof stilligt vanwege het onderhavige schuifruimte onderzoek.

De Putkop III als potentieel nieuw bedrijventerrein aanhouden, frustreert de ontwikkeling van woningbouw op Buitenhof. DGB vindt dat Woerden de locatie Putkop III (onder meer) daarom moet schrappen en daar alleen moet werken aan de ontwikkeling van woningen op de locatie Buitenhof.

DGB steunt woningbouw in Harmelen

Meer algemeen steunt DGB de woningbouwplannen op de herbouwlocaties en dus ook op de locatie Buitenhof (deels een herbouwlocatie), omdat Harmelen een inhaalslag met woningbouw moet maken; Harmelen krimpt al ruim 10 jaar (m.u.v. het jaar 2014).

Overigens bieden de herbouwlocaties samen voldoende mogelijkheden om aan de inhaal- ‘behoefte’ aan woningen in Harmelen (géén regionale opvang) te voldoen.

Noodzaak voor/behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen

Studies en inventarisatie

De gemeente verwijst in de Tussenrapportage naar meerdere studies en deed diverse inventarisaties bij lokale ondernemers. Dat de studies en de inventarisatie een (grote) ‘behoefte’ aan nieuwe bedrijventerreinen oplevert, verbaast DGB helemaal niet.

Woerden is aantrekkelijk

Woerden is zeer aantrekkelijk voor ondernemers; dichtbij Knooppunt Oudenrijn en dichtbij het Westelijk deel van de Randstad. De Randstad is niet alleen een grote economische regio, maar groeit (economisch) gemiddeld ook harder dan de rest van Nederland.

Vrijblijvende kans voor ondernemers; financieel risico voor Woerden

Ondernemers nodigen de gemeente Woerden dus graag uit om op deze aantrekkelijke locaties bouwrijpe grond op een nieuw bedrijventerrein aan te bieden. Het is voor hen een vrijblijvende kans en voor Woerden een bindend (financieel) risico; waarbij de schade aan de groene ruimte en de natuur definitief en onomkeerbaar is.

Werkgelegenheid

Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid. Voor mensen die willen en kunnen werken is er nu ruim voldoende werk te vinden. Sterker nog: ondernemers worden al enige jaren geconfronteerd met toenemende krapte op de arbeidsmarkt. De verwachting is, dat die krapte er nog een groot aantal jaren zal zijn. Ergo, er is geen noodzaak om nieuwe bedrijventerreinen voor extra werkgelegenheid toe te voegen. DGB vindt dat Woerden zich moet richten op bedrijvigheid, die minder belastend is voor het milieu en gunstig is voor de arbeidsmarkt.

DGB tegen de plannen voor nieuwe bedrijventerreinen

DGB staat in de kern voor het behoud van 'groen'. Alle 5 mogelijke locaties voor nieuwe bedrijventerreinen liggen geheel in het groen en buiten de Rode Contour. Zo onomkeerbaar groen opofferen is voor DGB alleen bespreekbaar, wanneer de noodzaak onweerlegbaar wordt aangetoond. Dat is niet gebeurd; ook niet vanwege werkgelegenheid. Er is geen enkele reden om aan te nemen, dat juist in Woerden er een situatie van onvoldoende werkgelegenheid zal ontstaan.

Vraag van buiten/uit de regio

De 'aangetoonde' behoefte/noodzaak is ook de vraag van 'buiten'; Woerden is als vestigingsplaats voor zeer veel ondernemingen zeer aantrekkelijk. Woerden zou die vraag van buiten niet moeten willen faciliteren. Het kost te veel – eeuwige opoffering van 'groen' en natuur - en brengt te weinig - werkgelegenheid waar geen tekort aan is. Daarenboven ontnemt het Woerden (op termijn steeds meer) haar aantrekkelijkheid: zo beperkt het drastisch de recreatieve mogelijkheden voor haar inwoners.

Gevolgen voor Woerdense ondernemers

Concurrentie

De bedrijventerreinen van Woerden zijn toegankelijk voor alle ondernemers; inclusief de vragers van buiten. Wanneer Woerden bouwrijpe grond op een nieuw bedrijventerrein aanbiedt, zal daar niet alleen belangstelling voor zijn van de zijde van Woerdense ondernemers maar zeker ook van de zijde van ondernemers van buiten (concurrentie).

DGB vraagt Woerdense ondernemers te binden

Dat de gemeente zich inspant om de thans in Woerden gevestigde ondernemers voor Woerden te behouden en te binden, vindt DGB een zeer goede zaak. Die inspanningen hoeven echter helemaal niet ten koste te gaan van het opofferen van natuur c.q. van groen.

Wij denken dat er vele andere bij Woerden passende inspanningen mogelijk zijn richting ondernemers. Daar hoort het waar nodig revitaliseren van de bestaande bedrijfsterrinen bij.

Ondanks alle goede en passende inspanningen kan het zijn, dat een ondernemer zich toch buiten Woerden wil vestigen. De mogelijke reden is dan dat de activiteiten van die onderneming allengs niet meer passen bij Woerden (schaalgrootte, type activiteit, enz.). Kan ook zijn dat met Woerden concurrerende gemeentes de desbetreffende ondernemer een aanbieding doen, die de ondernemer 'niet kan weigeren'. DGB vindt dat Woerden niet mee moet gaan/doen in die concurrentie met andere gemeentes.

Geen opoffering bestaande bedrijventerreinen voor woningbouw

Woerden kan de vraag naar woningen als gevolg van de natuurlijke bevolkingsaanwas (géén regionale opvang; ingegeven door de U10/U16) geheel beantwoorden door een goede benutting van de beschikbare binnenstedelijke locaties (binnen de Rode Contour). Bestaande bedrijventerreinen opofferen voor woningbouw is daarom niet nodig.

DGB vraagt om revitalisering van bestaande bedrijventerreinen

DGB is er (dus) voor, dat Woerden houdt wat ze heeft aan bedrijfsterrinen. Daar waar nodig worden deze bestaande bedrijfsterrinen gerevitaliseerd.

Overigens is er landelijk geen tekort aan bedrijventerrein. Wat beschikbaar is ligt of op de verkeerde locatie – bijvoorbeeld niet op een logistiekknoppunt – of is te klein – bijvoorbeeld voor een mega-distributiecentrum.

Visie van DGB op een beleid voor ruimtelijke ordening

DGB vindt dus dat er niet gesproken hoeft te worden over extra, nieuwe bedrijventerrein en dus ook niet over de 5 aangewezen onderzoekslocaties.

Woerden kan en moet onzes inziens expliciet kiezen voor een echt Groen Beleid. Het goede nieuws is: dat is goed voor 'iedereen'. Woerden kan de thans in Woerden gevestigde ondernemers anders steunen dan met nieuwe bedrijventerreinen. En als hiervoor aangegeven beschikt Woerden over voldoende binnenstedelijk locaties (binnen de Rode Contour) om woningen te bouwen voor de natuurlijke bevolkingsaanwas (géén regionale opvang).

Rode Contour

Projectontwikkelaars geven toe dat ze liever bouwen buiten de Rode Contour dan binnenstedelijk; dat is minder complex en meer winstgevend. Daar komt bij dat projectontwikkelaars en gemeentes veelal jaren terug buiten de Rode Contour grondposities hebben ingenomen. Gemeentes en projectontwikkelaars willen (vroeg of laat) verdienen aan die grondposities.

1 miljoen woningen erbij voor 2030?

Het is projectontwikkelaars zeer goed gelukt Nederland – waaronder meerdere politici - te doen geloven, dat bouwen buiten de Rode Contour niet te vermijden is (zie hiervoor!). Het dragend argument is ‘1 miljoen woningen erbij voor 2030’. Overigens was dat eerder voor 2035. De projectontwikkelaars zeggen, dat ze dat aantal niet binnenstedelijk (binnen de Rode Contour) kunnen realiseren.

DGB heeft nergens een fatsoenlijke onderbouwing van de 1 miljoen gevonden; het getal is een eigen leven gaan leiden. Voor zover de 1 miljoen al mede gebaseerd zou zijn op een prognose van ABF Research/Primos (Delft) – een expliciete bevestiging van ABF vonden wij niet -, is het geen prognose van de behoefte. DGB kreeg in juli 2019 van ABF zelf te horen, dat hun ‘prognoses’ niet alleen gebaseerd zijn op de natuurlijke bevolkingsaanwas (saldo geboortes en sterftes) en het migratiesaldo (saldo van mensen die komen naar stel Woerden en vertrekken uit Woerden); maar ook op voorgenomen nieuwbouwplannen (vaak ingegeven door projectontwikkelaars). Dan voed je zelf de voorspelling/prognose met extra groei!

Daar komt bij dat de bevolkingsaanwas en het migratiesaldo vaak veel hoger worden ingezet – ook door ABF – dan de historische trend is. Volgens de CBS-statistieken is de natuurlijke bevolkingsaanwas al vele jaren klein; voor heel Nederland ca. 20.000 per jaar. Vooral het positief migratiesaldo – voor heel Nederland ca. 80.000 per jaar - is verantwoordelijk voor de (geringe) groei (nog geen 0,6% jaarlijks) van de bevolking (per 1 januari 2019 17,28 mln. inwoners).

Er is/was een langlopende trend van alsmaar minder personen per huishouden (huishoudensverdunding). In Nederland lag dat aantal in 1995 op 2,35 en in 2018 op 2,15 personen per huishouden. Minder personen per huishouden betekent, dat er meer woningen nodig zijn om de bevolking te huisvesten.

Er zijn inmiddels structureel nieuwe factoren, die de huishoudensverdunding richting stilstand brengen. In de provincie Utrecht is die stilstand er al een aantal jaren op 2,19 personen per huishouden. De allernieuwste factoren zijn: voor jongeren is het vaak te duur om een woning te kopen of te huren. Studerende jongeren worden nu ook geconfronteerd met de afschaffing van de basisbeurs. Gevolg: noodgedwongen melden minder jongeren zich op de woningmarkt.

Wanneer we uitgaan van een jaarlijkse groei van de Nederlandse bevolking van 100.000 personen en een gemiddeld huishouden van 2,15 personen betekent dat een jaarlijkse behoefte aan extra/nieuwe woningen van minder dan 50.000 stuks. De projectontwikkelaars spreken (ondeugdelijk/niet gefundeerd) – bijvoorbeeld in de uitzending van Radar van 16 december 2019 - van 100.000 stuks; meer dan 2x zo veel dan de behoefte. En dat allemaal om de weg richting bouwen buiten de Rode Contour open te leggen!

DGB niet tegen voortgang en bouwen

DGB is zeer zeker niet tegen het bouwen van woningen – en dan vooral voor jongeren en senioren - maar de noodzaak om buiten de Rode Contour te bouwen, is niet aangetoond.

Eigen visie Woerden?

Wij missen rondom het thema schuifruimte – feitelijk méér grondoppervlak gebruiken voor bedrijventerrein – de afweging of uitbreiding wel past bij Woerden. DGB wijst uitbreiding van bedrijventerrein op het grondgebied van Woerden dus af. Het is strijdig met een echt Groen Beleid, dat Woerden onzes inziens zou moeten volgen.

De groene keuzes van Woerden

Woerden is de hoofdstad van het Groene Hart en zegt dat nog altijd te willen zijn. Dat betekent dat Woerden zou moeten kiezen voor:

- A. Het maximaal behouden van groen en natuur; waaronder de groene polders.
- B. Groei van het aantal woningen alleen voor de natuurlijke bevolkingsaanwas (migratiesaldo nul); er wordt niet gebouwd voor de extra vraag van buiten (géén regionale opvang; ingegeven door de U10/U16).
- C. Geen uitbreiding of krimp van het grondoppervlak aan bedrijventerrein.

Woerden beseft dat haar keuze voor een echt Groen Beleid ‘grens aan de groei’ betekent. Maar zo blijft Woerden wèl aantrekkelijk. En Woerden kan aldus excelleren als de Groene Stad midden in het hart, waar het goed ademen en recreëren is omdat luchtvervuiling ècht wordt verminderd en de biodiversiteit vergroot wordt.

Zo sluit Woerden aan bij het gedachtegoed van o.a. de organisatie Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Economische groei staat niet voorop maar vraagstukken als milieu (CO₂, stikstof, enz.), duurzaamheid, vergrijzing, veiligheid. Voor ondernemers liggen daar volop kansen voor groei. Dan wordt het ‘groen groeien’ in plaats van ‘groen vernielen’.

Samenvatting en standpunt DGB

DGB staat in de kern voor het behoud van 'groen' en natuur.

Er is in het Groene Hart (ook in Woerden) al veel natuur en 'groen' verloren gegaan. Zo goed als ongerepte natuur is inmiddels zeer schaars. En 'groen' dat een karakteristiek Hollands landschap vormt, is niet alleen schaars maar wordt ook voortdurend bedreigd door de drang om te ontwikkelen. DGB vormt een buffer tegen deze drang. Dat neemt niet weg, dat DGB telkens alle ruimtelijke ordeningsplannen beoordeelt op het gevolg van die plannen op het bestaande groen en de natuurlijke omgeving én op de noodzaak daartoe.

De plannen om in Woerden nieuwe, extra bedrijventerreinen te realiseren betekenen het onomkeerbaar opofferen van groen. Er is echter voor Woerden geen onweerlegbare noodzaak voor nieuwe, extra bedrijventerreinen; ook niet voor extra werkgelegenheid.

Volgens DGB moet Woerden een andere keuze maken. De keuze voor een echt Groen Beleid. Dat betekent grenzen aan de traditionele groei en anders groeien. Alle voortgang en ontwikkelingen van het groene Woerden kunnen gerealiseerd worden binnen de Rode Contour. Woerden laat zich niet opjagen door de U10/U16 en de regionale opvangtaak die daarin besloten ligt. Zo blijft Woerden wèl aantrekkelijk! Zo kan Woerden excelleren als de Groene Stad midden in het hart, waar het goed ademen en recreëren is omdat luchtvervuiling ècht wordt verminderd en de biodiversiteit vergroot wordt.

Overleg

De Groene Buffer vond en vindt het van groot belang, dat de ontwikkeling van ruimtelijke ordening plannen tijdig en in breed overleg plaatsvindt en er een draagvlak voor wordt gecreëerd. DGB is bereid hierover met u van gedachten te wisselen,

met vriendelijke groet,

namens De Groene Buffer
Bert van Rossum, voorzitter.